LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDŲ IR PAVARDŽIŲ RAŠYMO ASMENS DOKUMENTUOSE ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-471 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDŲ IR PAVARDŽIŲ RAŠYMO DOKUMENTUOSE ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-535

2017 m. birželio 19 d. Nr. 481
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. SV-S-276 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.2 ir 1.3 papunkčius, įvertindama tai, kad iki šiol Lietuvos Respublikoje negalioja joks įstatymas, reglamentuojantis vardų ir pavardžių rašybą ir kitų valstybių išduotuose dokumentuose nelietuviškais rašmenimis užrašytų vardų ir pavardžių perrašą Lietuvos Respublikos piliečių asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir kituose Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų išduodamuose oficialiuose dokumentuose, taip pat atsižvelgdama į tai, kad dėl globalizacijos, europinės integracijos ir emigracijos procesų vis daugėja Lietuvos Respublikos piliečių, sudarančių santuokas su kitų valstybių piliečiais ir įgyjančių nelietuviškos formos pavardes, taip pat tokiose šeimose gimstančių vaikų, kurie turi teisę turėti Lietuvos Respublikos pilietybę, ir suprasdama, kad asmens vardas ir pavardė yra jo tapatybės dalis, kuriai būtina suteikti tinkamą teisinę apsaugą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos vardų ir pavardžių rašymo dokumentuose įstatymo projektui Nr. XIIIP-535 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIIP-535) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – Seimas) jį tikslinti pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus:

1.1. Atkreipti Seimo dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas) 2014 m. vasario 27 d. sprendime „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 21 d. nutarimo kai kurių nuostatų išaiškinimo“ pažymėjo, jog „laikantis iš Konstitucijos, *inter alia* jos 14 straipsnio, kylančių reikalavimų gali būti įstatymu nustatytos ir kitokios asmens vardo ir pavardės rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase taisyklės nei nustatytosios Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarimo „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“ 2 punkte, kai jas keisti siūlo pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš profesionalių kalbininkų – lietuvių kalbos specialistų (o tiek, kiek leidžia įstatymai, – ir kitų lingvistikos šakų atstovų) sudaryta valstybės institucija, turinti įgaliojimus rūpintis valstybinės kalbos saugojimu“. Tokios valstybės institucijos pozicija dėl Įstatymo projekto Nr. XIIIP-535 yra pateikta Valstybinės

lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) 2017 m. gegužės 23 d. rašte Nr. S1-252 (1.7), kuriame iš esmės numatomam teisiniam reguliavimui pritariama ir siūloma jį tobulinti. Kaip nurodyta minėtame Konstitucinio Teismo sprendime, Seimas „vadovaudamasis konstituciniu atsakingo valdymo principu, turi gautas oficialias išvadas, *inter alia* VLKK oficialią išvadą, išdėstytą poziciją (siūlymus), tinkamai įvertinti.“ Kartu pažymėtina, kad įstatymo leidėjo prerogatyvą leisti įstatymus riboja tik konstitucinės normos, todėl įstatymo leidėjas, spręsdamas teisinius vardų ir pavardžių rašymo klausimus, turi teisę nustatyti, kokioms asmenų grupėms bus sudarytos galimybės oficialiuose dokumentuose rašyti asmenvardžius nelietuviškais lotyniškos abėcėlės rašmenimis, įvertinęs tai, kad VLKK pritaria, kad būtų taikomos bendros taisyklės – Lietuvos Respublikos piliečių vardus ir pavardes asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose rašyti lietuviškais rašmenimis – išimtys. Pasirinkdamas aptariamas išimtis, įstatymo leidėjas, be kita ko, turi atsižvelgti į konstitucinį asmenų lygiateisiškumo principą ir įvertinti, ar Įstatymo projekto Nr. XIIIP-535 4 straipsnio 1 dalis, pagal kurią Lietuvos Respublikos piliečio teisė vardą ir pavardę rašyti nelietuviškais rašmenimis siejama su asmens ar jo protėvių turėta užsienio valstybės pilietybe, nesudarytų prielaidų Lietuvos Respublikos piliečius nevienodai traktuoti pagal jų kilmę.

1.2. Atsižvelgiant į Įstatymo projekto Nr. XIIIP-535 nuostatas dėl vardų ir pavardžių perrašos pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos Mašininio skaitymo kelionės dokumentų taisykles, siūloma numatyti, kad nurašant asmenvardžius gali būti naudojami visi lietuviškos abėcėlės rašmenys.

1.3. Siekiant užtikrinti, kad registruojant ir įtraukiant į apskaitą užsienio valstybėje įregistruotus ar patvirtintus civilinės būklės aktus ir išduodant asmens dokumentus būtų taikomas vienodas teisinis reguliavimas, siūloma kartu su Įstatymo projektu Nr. XIIIP-535 keisti ir Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymą.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos vardų ir pavardžių rašymo asmens dokumentuose įstatymo projektui Nr. XIIIP-471 dėl šios priežasties:

Pagal Konstitucinio Teismo jurisprudenciją asmens vardo ir pavardės įrašas paso kitų įrašų skyriuje nelietuviškais rašmenimis neturėtų būti prilygintas įrašui apie asmens tapatybę valstybine kalba (Konstitucinio Teismo 2009 m. lapkričio 6 d. sprendimas „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 21 d. nutarimo motyvuojamosios dalies 4 ir 7 punktų nuostatų išaiškinimo“), taigi toks įrašas neturėtų teisinės galios ir negalėtų būti oficialiai naudojamas viešajame valstybės gyvenime. Atsižvelgiant į tai, siūlomu reguliavimu, pagal kurį originalūs asmenvardžiai nelietuviškais lotyniško pagrindo rašmenimis būtų įrašyti paso kitų įrašų skyriaus pirmajame puslapyje arba kitoje asmens tapatybės kortelės pusėje, t. y. ne tose vietose, kuriose teikiami asmens tapatybę identifikuojantys duomenys, nebūtų sprendžiamos aktualios asmenvardžių rašybos problemos, nebūtų užtikrinama teisė į vienodą šeimos pavardę, o asmenys ir toliau susidurtų su problemomis įrodant savo tapatybę, santuokinį ar kitokį ryšį, taigi jiems kiltų administracinių, profesinių ar asmeninių nepatogumų.

Kartu siūlome Seimui įvertinti ir teisines bei praktines abejones dėl siūlomo teisinio reguliavimo, pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 27 d. nutarime Nr. 397 „Dėl Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo Nr. XII-1519 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3796“, kuriuo buvo pateikta Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl iš esmės panašaus teisinio reguliavimo, numatyto Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo Nr. XII-1519 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIP-3796.

Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis

Teisingumo ministrė Milda Vainiutė